

Nyhedsbrev nr. 1

Svend Gønge Komitéen

August 2007

Gøngenhøvdingen fylder 400 år

I 2010 fylder den berømte Gøngenhøvding Svend Poulsen 400 år. Han blev nemlig født i 1610 i Verum sogn i det nordøstlige Skåne.

I en del år boede han i Halland, indtil han af den danske konge blev bedt om at hjælpe sig mod svenskerne på Sydsjælland.

Det blev til drabelige bedrifter, som Carit Etlar levende har beskrevet i romanerne Gøngenhøvdingen og Dronningens Vagtmester.

Som belønning for sin indsats mod svenskerne fik Svend Poulsen Lundbygård af Kong Frederik den 3. Svend Poulsen flyttede til Lundby i 1661 og boede her til sin død mellem 1679 og 1991.

Svend Poulsen har altså en særlig tilknytning til Lundby, og det er baggrunden for, at Borgerforeningen Lundby i januar 2007 tog initiativ til at danne Svend Gønge Komitéen, som har til opgave at fejre Svend Gønge efter alle kunstens regler, ikke mindst i jubilæumsåret 2010.

Komitéen blev dannet den 29. januar 2007 på et møde i Medborgerhuset Lundby.

Selv om Lundby selvfølgelig vil være et naturligt centrum for fejringen af bysbarnet, så er det bestemt ikke tanken at begrænse fejringen af Poulsen til Lundby.

- Svend Poulsen er så stor en helt, at han kan fejres af hele Vordingborg Kommune, siger medlem af komitéen og formand for Borgerforeningen Lundby Peter Sten Hansen.

Et af komitéens første opgaver er derfor at engagere hele Vordingborg Kommune i fejringen af nationalhelten Svend Gønge Poulsen.

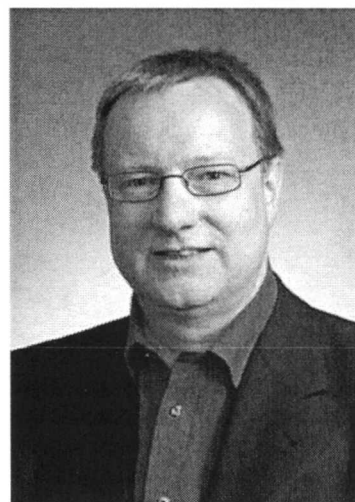
- Vi vil ikke udelukke, at vi udvider vores fejringss område til hele det område, Svend Poulsen agerede i, nemlig det meste af Sjælland, siger Peter Sten Hansen.

Og så skal man jo ikke glem-

me, at Poulsen i den grad havde tilknytning til Skåne, som indtil 1658 var en lige så naturlig del af Danmark som resten af landet.

- Derfor har vi også taget kontakt til den kommune i det nordøstre Skåne, som huser Svend Poulsons fødested, nemlig Osby Kommun. Og den har været utroligt positiv for et samarbejde om fejringen af snaphanen Svend Poulsen.

Udgangspunkt for samarbejdet bliver et samarbejde mellem skånske Lönsboda og sydsjællandske Lundby.

Borgmester Henrik Holmer med i Komitéen

Vordingborg Kommunes borgmester Henrik Holmer har sagt ja til at træde ind i Svend Gønge Komitéen og dermed signalere kommunal opbakning til komitéens arbejde.

Samtidigt har Henrik Holmer givet komitéen en masse gode kontakter i det kommunale system, som kan bidrage til, at fejringen af Svend Poulsen bliver en hjertesag for hele Vordingborg Kommune.

- Selv om det naturligt nok er Borgerforeningen Lundby, der har taget initiativ til dannelsen af Svend Gønge Komitéen, fordi Svend Poulsen boede i Lundby og ligger begravet på Lundby Kirkegård, så er det for os helt naturligt, at hele Sydsjælland og Møn er med til at fejre Gøngenhøvdingen, siger Peter Sten Hansen, Borgerforeningen Lundbys medlem af komitéen

- Poulsen opererede i hele vores kommunes område, ja endnu videre, og derfor skal fejringen ikke kun være lokal.

Præsentationsmøder i Lundby og Lönsboda

Samarbejdsplanerne mellem Lundby og Lönsboda, mellem Vordingborg og Osby Kommuner om fejringen af snaphanen Svend Poulsen, skal præsenteres på offentlige møder i Lundby og Lönsboda.

Det er tanken, at medlemmer af Svend Gønge Komitéen sammen med Osby Kommun indkalder til et offentligt møde i Lönsboda, hvor planerne for samarbejdet fremlægges. Samtidigt vil Svend Gønge Komitéen fortælle, hvorfor gøngen Svend Poulsen er blevet så stor en helt i den del af Danmark, hvor han kom til, men ikke stammede fra.

Ligeledes vil vi holde et lignende præsentationsmøde i Lundby, og her vil repræsentanter for Osby Kommun fortælle om dette områdes interesse i samarbejdet. Møderne vil blive offentliggjort i lokalpressen.

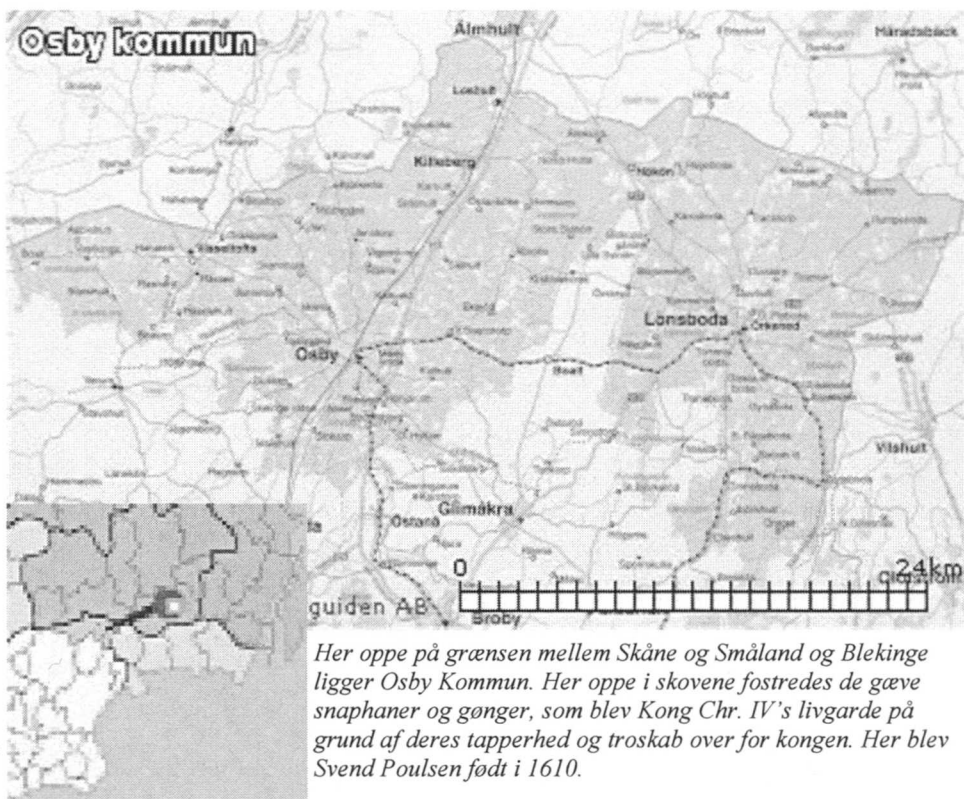
Lönsboda blev næsten udryddet

Lönsboda - eller Örkened Sogn som det korrekt hedder - blev næsten udryddet, da den svenske Kong Karl XI i 1670'erne forsøgte at udrydde alle snaphaner i Skåne.

Siden Skåne blev svensk i 1658 havde snaphanebevægelsen gjort livet mere end surt for de svenske besættere, og det fik den svenske hær til at fare meget hårdt frem mod snaphanerne, som ikke ville underkaste sig Sveriges overherredømme.

I 1678 blev næsten hele Örkened Sogn udryddet. Samtlige huse og gårde i sognet blev brændt ned, eneste gård, der slap hed i øvrigt Lönsboda, samme navn, som byen i den østre del af Osby Kommun nu hedder.

Karl XI's ordre var at dræbe alle våbenføre mænd i sognet - fordi dette område havde været særligt aktivt i kampen mod svenskerne. Det lykkedes ham at brænde gårde og landsbyer ned, men mændene fik han ikke. De gemte sig i skovene og overlevede.

Her oppe på grænsen mellem Skåne og Småland og Blekinge ligger Osby Kommun. Her oppe i skovene fostredes de gæve snaphaner og gønger, som blev Kong Chr. IV's livgarde på grund af deres tapperhed og troskab over for kongen. Her blev Svend Poulsen født i 1610.

Vores skånske forbindelse

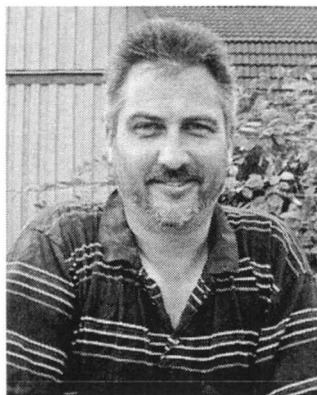
Han hedder Tommy Johansson, og han er Svend Gønge Komitéens skånske forbindelse. Osby Kommun i Göinge- og snaphaneområdet i det nordøstre Skåne, hvor Svend Poulsen blev født, har modtaget vores invitation til samarbejde utroligt positivt. Det er i første omgang tanken at etablere et samarbejde mellem de to byer Lundby på Sydsjælland og Lönsboda i det nordøstlige Skåne.

De to byer har nogenlunde de samme faciliteter, Lönsboda lidt flere i kraft af lidt flere indbyggere, men begge byer har en skole med omkring 400 elever, og det er dem, vi skal bruge i det første samarbejdsprojekt.

Osby
kommunevåben

Den første opgave i samarbejdet bliver at etablere forprojektet Roskildefreden. Den 26. februar 2008 er det 350 år siden, Roskildefreden blev

indgået. Ved den lejlighed blev Skåne svensk for første gang i historien.

Det er tanken, at to skoleklasser, en fra Svend Gøngeskolen i Lundby og en fra Örkened Skolan i Lönsboda skal samarbejde om en fælles historieskrivning. Det vil i så fald også være første gang, det sker i 350 år!

Interessen for snaphanetiden er kolossal i Skåne for tiden, og blandt andet derfor er ønsket om at samarbejde med os meget stort.

Tommy Johansson ser dog også perspektiver ud over samarbejdet om Poulsens

fødselsdag i samarbejdet, ligesom vi gør: Samarbejde mellem skolerne, idrætsorganisationer, ældreorganisationer, erhvervsliv og hvad man ellers kan finde på.

Det er Osby Kommun, hvor Tommy Johansson er ansat som kultur- og fritidschef, der har stillet ham til rådighed for samarbejdet med Svend Gønge Komitéen.

Selv er Tommy Johansson begejstret for ideen fra Danmark.

- Det er min hjertesag, I tager fat i, siger han. Jeg bor selv i Lönsboda, og jeg er også af den grund meget glad for, at I peger netop på Lönsboda som samarbejdspartner, selv om jeg tror at hele kommunen og måske større dele af Skåne vil få glæde af samarbejdet.

Første opgave bliver nu at etablere samarbejdet mellem de to skoler, og det sker allerede i begyndelsen af august måned, så begge skoler ved, hvad de har at se frem til, når børnene møder ind efter sommerferien i midten af august måned.

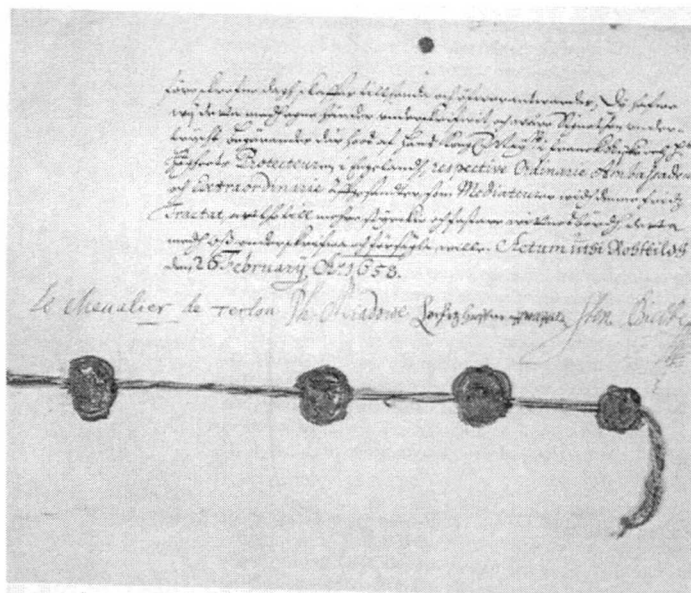
Mange projekter i støbe-skeen

Svend Gønge Komitéen har allerede udviklet en stribe ideer til projekter, som skal kaste glans over Svend Poulsens 400 års fødselsdag i 2010. Har du idéer til andre projekter eller aktiviteter i nogle af projekterne, så kom med dine forslag. Du kan på bagsiden se, hvordan du kommer i kontakt med Svend Gønge Komitéen.

Projekt venskabsby Lundby-Lönsboda

Vi etablerer en form for venskabsbyforbindelse mellem Lundby og Lönsboda i Skåne. Lönsboda er en by i nærheden af den gård, hvor Svend Poulsen blev født i 2010. Lundby og Lönsboda arrangerer en stor fest i 2010 – vi vælger en festdag, eller to – hvor vi fejrer helten – både i Lönsboda og i Lundby. I løbet af året skal skoleklasser besøge hinanden. Stav-

gængere og petanquefolk besøger hinanden. Idrætsforeningerne arrangerer sportstævner hos hinanden. Ældreudflugter den ene og den anden vej. Sognearkiver laver historiske udflugter. Menighedsrådene besøger hinandens kirker. Det er bare nogle af de foreløbige ideer, som nu skal udvikles i samarbejde med de skånske medlemmer af komitéen.

Projekt 350 år efter Roskildefreden

26. februar 2008 er det 350 år siden, at Danmark mistede Skåne ved Roskildefreden. Vi laver et projekt i samarbejde med vores venskabsby i Göingelandet i Skåne, om muligt Lönsboda. Vi besøger hinanden og udveksler på møder erfaringer om den historiske opfattelse af, hvad der

skete. Udveksling af skoleklasser. Vi udgiver et hæfte, fælles indhold, dog på hvert sit sprog, primært til borgerne i de to kommuner (Osby og Vordingborg) med beskrivelse af Roskildefreden, men også med beskrivelse af Venskabsby-projektet Lundby-Lönsboda.

Mange andre projektidéer

Der er mange projektidéer på bordet, når Svend Gønge Komitéen mødes sådan cirka en gang om måneden. Nogle af projekterne er endnu løse idéer, men de udvikles hele tiden. Og der er plads til nye! Svend Gønge Komitéen har den opfattelse, at vi skal være ambitiøse. Vi mener, at Svend Poulsen var en så stor helt, at hans 400 års fødselsdag fortjener den største opmærksomhed. Her er nogle af de projektidéer, vi arbejder med:

- friluftsspil og gøngemarked
- Svend Gøngeball
- i Svend Gønges fodspor på Sydsjælland
- Svend Gønge-museum i Lundby
- fire foredrag
- frimærkeserie i 2010
- jubilæumsmøntserie i 2010
- bog om Svend Poulsen
- film om Svend Poulsen-jubilæet
- undervisningsmateriale til skolerne
- turismeprojekter i hele 2010

Idéer til andre projekter er meget velkomne. Og har du lyst til at deltage i nogle af projekterne, så henvend dig endelig til komitéen. Du kan ringe til Svend Gønge Komitéen på tlf. 6130 1004, du kan sende en e-mail på adressen goenge@lundbyweb.dk, og du kan sende et godt gammeldags brev til Svend Gønge Komitéen, Møllergaarden 3, 4750 Lundby.

Svend Poulsen får overrakt skødet på Lundbygård. Lundbygård blev ikke lykken for kaptajn og senere major Svend Poulsen. Han var ikke landmand, og gårdene var efter svenskerkrigene i en forfærdelig stand.

Svend Gønge Komitéen

Møllergaarden 3 4750 Lundby
Tlf. 6130 1004

goenge@lundbyweb.dk
www.lundbyweb.dk

Medlemmer af Svend Gønge
Komitéen ultimo juli 2007:

Borgmester Henrik Holmer, Vording-
borg Kommune

Kultur- og fritidschef Tommy Jo-
hansson, Lønsboda, Osby Kommun,
Skåne

Historiker og forfatter Gitte Kjær,
Spangsvej 165, Udby, 4750 Lundby,
tlf. 4976 1809, gitte@kjaer.nu

Ivan G. Becker Larsen, Adelgade
136A, 4720 Præstø, tlf. 5599 1954.

Gunnar Stobbe, Store Røttingevej 5,
4733 Tappernoje, tlf. 5596 5210
gs@mangor-nagel.dk

Skoleleder Morten Mygind Jensen,
Svend Gønge-skolen, Sværdborgvej
7, 4750 Lundby, tlf. 55363838
momj@vordingborg.dk

Else Lützhøft, Dueurtvej 8, Kostræde
Banker, 4750 Lundby, tlf. 5099 0526,
pelse@mail.dk

Ebbe Hansen, Svinøvej 143, Svino,
4750 Lundby, tlf. 2262 9377
ebbe143@hotmail.com

Overbibliotekar Michael Gottfredsen,
Vordingborg Bibliotek, Sydhavnsvej
6, 4760 Vordingborg, tlf. 5536 3826
migo@vordingborg.dk

Aase Harrekilde-Petersen, Lundby
Hovedgade 69, 4750 Lundby, 5576
6676
aase@harrekilde.dk

Margit Andersen, Nansensvej 3, 4750
Lundby, tlf. 5576 7236.

Marianne Rimmen Raasted, Vording-
borg Lokalhistoriske Arkiv, Kulturar-
kaden, Sydhavnsvej 6, 4760 Vording-
borg, tlf. 5536 3817 [mar-
ra@vordingborg.dk](mailto:mar-
ra@vordingborg.dk)

Peter Sten Hansen, Møllergaarden 3,
4750 Lundby, tlf. 6130 1004,
peter@lundbyweb.dk

Svend Poulsen, myte og realitet

De fleste danske kender Svend Poulsen fra Carit Etlars romaner Gøngenhøvdingen og Dronningens Vagtmester eller nogle af de filmatiseringer, der er lavet efter bøgerne. Men det er ikke den rene og skinbarlige sandhed, Carit Etlar fortæller. Han bygger og brygger videre på folkesagn, mundtlige overleveringer om skåningen (gøngen), som blev en folkehelt på Sydsjælland. Men Svend Poulsen er skam mere end en myte, skabt af en romantisk forfatter. Han er en historisk person, som vi ved temmelig meget om. Mange fakta er dog stadig omgærdet af en vis usikkerhed.

Således også hans fødselstidspunkt. Der er ikke sikre angivelser af, hvornår Svend Poulsen blev født. Men både i Sverige og Danmark er langt de fleste historikere enige om, at han med stor sandsynlighed er født i 1610. Derfor har Svend Gønge Komitéen valgt 2010 som året, hvor vi fejrer Svend Poulsens 400 års fødselsdag. Som 15årig deltog Svend som soldat i Chr. IV's hær i Tyskland. Herefter træffer vi ham i Lahlolm i Halland, hvor han er gift med en enke, som har en søn, Niels Lauritzen. Ved freden i Brømsebro blev

Halland afstået til Sverige i 30 år, og dermed blev Svend svensk undersåt. Svend Poulsen hverver et kompagni dragoner, da Danmark erklærer Sverige krig 1657. Han opererer på Hallandsåsen. 1658-60 ny krig, da svenske kongen invaderer Danmark. Her leverer Svend Gønge de berømte guerillaoperationer i Sydsjælland. Svend Poulsen fik Lundbygård i Lundby af kongen for sin indsats. Her døde han mellem 1679 og 1691. Svend Poulsen ligger efter al sandsynlighed begravet på Lundby Kirkegård.